

Til: Karin Astrup, Tina Vyum, Ulla Rørvig, Signe Kruse
Fra: Pia Nielsen
Dato: 1. november 2008
Vedr.: Resultat af spørgeskemaundersøgelse gennemført maj/juni/august 2008

Denne rapport er den detaljerede udgave kun rettet mod bestyrelsen. Der udfærdiges desuden en mere letlæselig udgave, der kan offentliggøres på vores hjemmeside. Rapporten i denne udgave er derfor fortrolig.

Der er tale om en opdateret udgave af udgaven fra 26. juli. Der blev således i august måned udsendt en ny udgave af spørgeskemaundersøgelsen med det formål at få flere respondenter.

1. Antal respondenter

Der blev i første runde afgivet 30 besvarelser på undersøgelsen, medens der i anden runde blev afgivet yderligere 9 besvarelser – altså er der i alt afgivet 39 besvarelser. Hertil kommer at yderligere 6 kom med deres besvarelse for nr. 2 gang. Disse 6 er dog kun indregnet én gang. Det forøger ikke undersøgelsens statistiske troværdighed, at deltagerne svarer flere gange. Kontaktoplysninger på respondenterne er opgivet af i alt 79,5% (Det var 80% efter 1. runde).

Antagelsen om, at en forkert formulering af interesseskrivelsen (Altså hjemmesidens indbydelse til at deltage i undersøgelsen) har forhindret interesserede i at deltage holder således ikke. Man kan dog naturligvis ikke vide, hvorledes andre formuleringer af interesseskrivelsen ville have påvirket antallet af besvarelser.

Det beskedne antal på 39 besvarelser gør imidlertid, at resultaterne ikke er statistisk signifikante. Det vil med andre ord sige, at der er så stor usikkerhed omkring så få besvarelser, at vi ikke med sikkerhed kan sige, at tilsvarende gælder for gruppen af transpersoner. I det efterfølgende vil jeg alligevel beskrive besvarelsen. Vi skal så blot være forsigtige med ikke at overvurdere betydningen af tallene.

2. Alder

Respondenternes alder er i gennemsnit 48,8 år (49,7 år efter 1. runde). Den gennemsnitlige afvigelse er 6,6 år. Dette svarer nogenlunde til det forventede.

3. Arbejdsløshed

Første trin er at fastslå, hvor mange af respondenterne, der lever i det biologiske køn, og hvor mange, der lever i det ønskede køn. 61,1 % lever i det biologiske køn og 38,9 % lever i det ønskede køn. 3 ønskede ikke at svare.

Næste trin er at fastslå fordelingen af, hvilket køn respondenterne søger arbejde i:

Det biologiske køn	Det ønskede køn	Ikke på arbejdsmarkedet	Ønsker ej at svare	I alt
16	18	2	3	39
47	53			100 %

Formand for trans-danmark.dk og returadresse, hvis andet ikke er anført:

Karin Astrup, Karupvej 81, 7470 Karup Tlf.: 4047 0962

formand@trans-danmark.dk

Bankforbindelse: Amagerbanken, Hvidovre afdeling. Reg.nr.: 5230 konto nr.: 1513658

- * ægteskabsloven og lov om registreret partnerskab,
- * sexologisk kliniks behandling af transsexuelle,
- * den tilfældige og vanskelige måde, hvorpå behandling med kønshormoner foregår.

Trans Danmark vil, når analysearbejdet er færdigt, komme med forslag til myndighederne om ændring eller justering af lovene og de administrative bestemmelser, måske endog foreslå en egentlig lovgivning for "kønsskifte".

trans-danmark.dk vil endvidere påbegynde opbygningen af en videnbank, hvor så megen faktisk viden om transvestisme og transsexualisme som muligt, bliver samlet. Der er i dag megen viden og information, men den ligger mange forskellige steder, og er svært tilgængeligt.

Kainius 2001-2004

Kainius: fra Græsk mytologi

En patientforening kun for kvinde-mand transseksuelle (FtM). Kainius ville have følgende ændret:
3.)

- 1.) at fjerne ordet 'transsexuel' fra diagnosen Gender Dysphoria og bruge ordet Anatomi Dysfori i stedet
- 2.) at sikre retssikkerheden for Anatomi Dysforikere, primært KtM'er, i form af en lovgivning
- 3.) at sørge for, at KtM'er får tilbud om phalloplastik efter kastration
- 4.) at tilbuddet om phalloplastik indtil videre foretages i udlandet, indtil ekspertisen er på samme niveau i Danmark
- 5.) at behandlingen skal foretages af endokrinologer, urologer og plastikkirurger. Gynækologer har ikke indsigt i KtM'ers hormonbehandling, og kan ikke gøre det ud for de to førstnævnte eksperter, som det er tilfældet i dag
- 6.) at det bliver kendt, at ens egen læge kan ordinere hormoner og varetage behandlingen
- 7.) at fjerne Rigshospitalets Sexologiske Kliniks dominans overfor KtM-AD'er
- 8.) at genetisk lidelse bør behandles kirurgisk og hormonelt og kan ikke behandles på en sexologisk klinik
- 9.)

Kainius er blevet lagt sammen med

PFT den 1. marts 2004 og siden hen holdt op med at eksistere.

PFT 2003 -

Patient foreningen for transseksuelle er blevet stiftet den 1.marts 2003. ⁵⁾*Der formål er at varetage interesser for alle transseksuelle i Danmark, såvel opererede som ikke opererede. Foreningen varetager kontakt til: Politikere, offentlige myndigheder, og andre organisationer der måtte ønske at samarbejde med os. Det er ligeledes vort mål at fremme en lovgivning der tilgodeser transseksuelles behov.*

Al-Ma 2005 -

⁶⁾*Al-Ma er en gruppe for personer som ved fødslen blev tildelt et lige personnummer.*

Det fremgår altså, at næsten halvdelen af respondenterne ikke er på arbejdsmarkedet i det ønskede køn.

Sidste skridt er selve arbejdslededsprocenten blandt de kun 18 af respondenterne, der er på arbejdsmarkedet i det modsatte af det biologiske køn altså det ønskede køn. Arbejdslededsprocenten er 50 %. Det er under det niveau, som undertegnede på forhånd forventede.

En mulig forklaring er, at respondenterne ikke har forstået spørgsmål korrekt. Således har jeg ud fra personligt kendskab til de navngivne respondenter kunnet rette 2 besvarelser. Imidlertid kender jeg ikke alle respondents situation ligesom 20 % af besvarelserne er anonyme.

Min antagelse underbygges af, at de 2 ovenfor nævnte besvarelser, der er på 2 forskellige spørgsmål, ikke hænger sammen. 15 lever fuldtids i det ønskede køn, men 18 er på arbejdsmarkedet i det ønskede køn. At 3 skulle arbejde i det ønskede køn uden også at være omklædt i fritiden nægter jeg at tro på rigtigheden af. Det er altid det omvendte, der gør sig gældende. Man lever først omklædt i fritiden og herefter på arbejdet – ikke omvendt!

Desværre tror jeg at forklaringen er, at transpersoner ikke altid har fuldkommen klarhed over begreberne biologisk køn og ønsket køn.

Derfor anser jeg sandsynligheden for, at den reelle arbejdslededsprocent er større end de 50 % for ganske stor.

4. Uddannelsesniveau

Respondenternes uddannelsesniveau giver følgende billede:

	Realeksamen	Student	Faglært	Mellemlang uddannelse	Videregående uddannelse
Antal	13	13	19	17	5,5 ¹
Andel	37,1 %	37,1 %	54,3 %	48,6 %	15,7 %
Befolkning		21,4 %	38,0 %		22,0 %

Kilde for befolkningstallene er Statistisk Årbog 2008,

1) Den ½ er en person under videregående uddannelse

Resultaterne virker for undertegnede lidt modstridende.

Andelen af respondenterne, der er studenter, udgør 37,1 %, medens den andel af befolkningen, der er studenter, blot udgør 21,4 % eller ca. halvdelen. Dette bekræfter antagelsen om, at transpersoner i gennemsnit har en højere IQ end gennemsnittet af befolkningen.

Andelen af respondenterne, der har en videregående uddannelse udgør 15,7 %. Landsgennemsnittet udgør ifølge Statistisk Årbog 22,0 %. Her ligger respondenterne altså under landsgennemsnittet eller et anderledes billede end situationen for studenterne. Det må dog opfattes som underligt, at der er flere med videregående uddannelse, end der er studenter!

De indledende betragtninger omkring den manglende statistiske signifikans på undersøgelsen gør dog, at vi med en så forholdsvis beskedne afvigelse ikke kan sige noget afgørende omkring dette forhold.

Vi er åbne for alle der lever eller leger heltid eller deltid med et maskulint udtryk: Genderbenders, Queers, Gender Queers, FTMs, Transseksuelle, Transvestitter, Butches, Drag Kings, Lesbiske, Heteroseksuelle mv.

I Al-MA ønsker vi:

- at medvirke til at udvide og udfordre kønnenes konstruktion i et heteronormativt og sexistisk samfund.*
- at skabe et socialt netværk, hvor vi sammen kan udvide vores horisonter*
- at have det sjovt*

Vores åbne arrangementer er for alle uanset køn og sexuel tilhørsforhold.

2006 P-A-D

^{7.)} PAD uddrag fra deres vedtægter: "*Patientforeningen for Anatomisk Dysfori. Foreningen er stiftet d. 20. maj 2006. Foreningen er partipolitisk neutral.*

Foreningens formål er at varetage interesser for alle med transseksuel anatomisk dysfori i Danmark, både mænd og kvinder, opererede som ikke opererede, samt pårørende. Foreningens mål er at sikre en lovgivning for alle med transseksuel anatomisk dysfori, så disse kan få hjælp og vejledning efter individuelt behov. Ligeledes hjælp til pårørende. Foreningen varetager kontakt til offentlige myndigheder, politikere, andre organisationer og hvem der ellers kunne tænkes at have interesse og ønske i at hjælpe os."

Der har ikke været aktivitet på P-A-D's hjemmeside siden den 2. august 2006

Jeg har valgt ikke at gå for meget i dybden med hvad der er sket, hvordan de er opstået og hvilke mål de forskellige foreninger har opnået, med en undtagelse at Trans-danmark er den eneste forening som er høringsberettiget i forbindelse med lovforslag, lovændringer som er relevant for transpersoner.

Der er rigtig mange gode historier oplevelser fra alle disse foreninger. Det ville fylde for meget i denne bog, at begynde at fortælle om dem. Mit håb er at der en eller to som har lyst og mod på at gå i gang med den opgave, det kan blive til en hel bog i sig selv.

Når der nu har været/er de forskellige foreninger, har det så en værdi? Ja, i høj grad. Mange har gennem årene trodset samfundets negative holdning og uvidenhed omkring transpersoner. Mange har betalt en høj menneskelig pris for det, uden dem er vi ikke nået så langt som vi er i dag. Det er nemmere at være en transperson i dag i det offentlig end bare for 25 år siden for slet ikke at tale om hvordan forholdene var endnu længere tid tilbage.

Bak op omkring foreningerne, hvis lidt respekt for de mange som har mod på at fortsætte med at forbedre transpersoners forhold, støt dem moralsk, økonomisk eller deltag selv aktiv. Hver enkelt lille skridt gør forholdene langsomt bedre for transpersoner her i Danmark. Støt dig selv ved at støtte dem der har/er i gang med at gøre noget.

Jeg vil afslutte med et andet indlæg omkring Tiresias, som jeg fandt i mit arkiv:

TIRESIAS - IGEN???

Vi bor i et lille land og vi er een lille gruppe mennesker som kun har en ting til fælles at vi føler os låst fast i en forkert krop. Ellers er vi lige så forskellige som resten af befolkningen.

5. Sprogkundskaber

Respondenternes sprogkendskab er ligeledes blevet belyst. Det har givet følgende resultat:

	Engelsk		Tysk		Fransk		Andet ²	
	Mundt- lig	Skrift- lig	Mundt- lig	Skrift- lig	Mundt- lig	Skrift- lig	Mundt- lig	Skrift- lig
Gennemsnit	2,6	2,2	1,4	1,0	0,4	0,2	0,8	0,6
Gns. afv.	1,1	1,2	1,2	1,0	0,5	0,3	1,0	0,8

2) Ikke specificeret hvilket

Skala: 0 Intet
1 Beskedent
2 Rimeligt
3 Godt
4 Forhandlingsniveau

Danmarks Statistik offentliggør ikke oplysninger om den danske befolknings sprogkundskaber.

6. IT kundskaber

Kendskabet til forskellige softwaresystemer samt kendskab til hardware er belyst og vises her efter omtrent samme inddeling som sprogkundskaberne.

	Outlook	Word	Access	Excel	Visio	Pro- ject	Pub- lisher	Hjemme- sideudv.	Databa- seudv.	Hard- ware
Gns.	2,1	2,1	0,9	1,5	0,2	0,3	0,7	0,6	0,7	1,1
Gns. afv.	1,1	1,0	0,9	1,2	0,4	0,5	0,9	0,8	0,8	1,2

Skala: 0 Intet
1 Beskedent
2 Rimeligt
3 Godt
4 Superbruger

7. Øvrige kompetencer

Der er ikke noget fælles billede af de øvrige kompetencer. De spredt derfor meget vidt. I overskrifter kan de betegnes som kendskab til kundebehandling, shipping, viceværtfunktion, elektronisk billedbehandling, musik, historie, kunsthistorie, pædagogik, mainframeprogrammering, økonomistyring, virksomhedsledelse, bager og kok.

Jeg startede min egen proces i slutning af 70'erne, uden at vide hvad jeg var på vej til. I begyndelsen af 80'erne fik jeg først fornemmelsen af det. I 1985 tog jeg min endelige beslutning og ville gøre noget ved det, men hvad?

Dyb var min frustration over ,at der ikke fandtes noget materiale om TS især om kvinde til mand. Det lykkedes mig at finde noget om dem der går fra mand til kvinde.

Jeg havde elendig, mænd kunne laves om til kvinder men ikke en kvinde til en mand. Hvilke alternativer var der så for mig? Leve som en ganske almindelig pige og finde en fyr? Nej, så hellere et par meter under jorden! Lesbisk, det var måske en alternativ mulighed. Jeg er mest interesseret i kvinder, sexuel. Men ak nej, dette gik ikke. Uden at jeg selv ville det dukkede manden i mig op for tydelig til trods for min kvindelige ydre. De få pige forhold jeg havde gik hurtig over. Det var en pige de ville have og ikke en mand. Var jeg da virkelig den eneste der havde det på den måde!?. I 1985 blev det for meget. Jeg konkluderede brysterne måtte væk, måske ville det være nok til at acceptere resten af kroppen. Men det viste sig ret hurtig, at det ikke var nok. Jeg fik at vide igennem egne læge at man godt kunne skifte køn fra kvinde til mand, åh jubel endelig nogle brugbare oplysninger. Men hvor findes og træffes de andre henne? Hvor kunne jeg få oplysningerne henne?

Da jeg tænkte på en forening, hvad hvis man startede en forening og håbede på der dukkede andre op, som ville være med. En ting var tanken en anden handling. Hvordan skulle jeg gribe det an? En anden person løste det problem for mig indirekte, det var Alex. Jeg fik kontakt med ham og han havde fået kontakt med et par andre rundt om i landet og det hele gik slag i slag foreningen Tiresias blev en realitet den 1 april 1988. foreningen bestod af TS'er og ikke TS'er som støttede os dengang. Mens Tiresias var der skete de ren stor udskiftning blandt medlemmerne. Nogle fandt ud af , at det ikke var noget for dem alligevel, andre ville godt være passive. Indbyrdes gik snakken om hvordan den og den gik klædt, hvad den og den har lavet, osv. men man glemte tit at se på sig selv.. Der var ikke mange der turde stå frem eller tage ud og fortælle om det problem med at være TS. Mange var glad for foreningen Tiresias var der som kaffe klub og anonym rådgivning. Så var vi nogle stykke som var blevet trætte af de offentlige myndigheder og behandling af vores sager. Nu hvor vi var en forening og har fået kontakt med en del personer, fik vi en meget bedre indsigt i hvordan de forskellige blev behandlet. Nu havde vi muligheden for at sammenligne, hvordan hver enkelt blev behandlet, at vi begyndte at stille spørgsmål og indhente andre informationer fra det offentlige forvaltning. Men det var en noget risikabel vej som vi gik der. Vi troede på, at vi som almindelige borger kunne vi spørge og få svar og være med til at hjælpe det behandlende system med at klare vores sager hurtig, nemmere og billigere. Vi havde en viden om TS, vores egne erfaringer. Vi mente at det ville gavne alle parter, hvis vi kunne finde en dialog, samarbejde med det behandlende system, men ak nej; vi fik "kærligheden" at føle. sager blev trukket i lang drag, journaler forsvandt på mystisk vis og dukkede lige så mystisk op igen; andre mig inklusive fik direkte ordre på "stop med at være kritisk, stille krav" eller vi stopper din behandling her. Hvad gør man så når man ikke har andre steder at gå hen? Man parerer ordren! Vi havde ikke andre muligheder. Det ser ikke meget bedre ud i dag. Tiresias gled lige så stille ud i sandet. Ingen ville fortsætte, dem der ville magtede det ikke.

Igennem al de år har jeg fortsat forsøgt at holde en lille gruppe i "live", på en total uformel grundlag. Eneste krav, ville man være med måtte man være FtM- Ønskede man så kontakt med andre FtM kan man få en telefon liste med navne og telefon numre, mod at man selv oplyste sit

8. Årsag til at man ikke lever i ønsket køn

Blandt de 24 respondenter, der ikke lever i det ønskede køn (samt ikke har ønsket at svare), findes der en række forskellige forklaringer. Det drejer sig om følgende:

	Ønsker ikke at leve i ønsket køn	Af hensyn til arbejde	Af hensyn til familie	Ønsker ikke at besvare
Antal svar	6	10	6	2
Fordeling	27,3 %	45,5 %	27,3 %	

Der synes således ikke at være nogen tvivl om, at bekymringen for sit arbejde er hovedårsagen til, at blot 53 % af respondenterne søger arbejde i det ønskede køn. Derfor er problemstillingen omkring arbejdsmarkedsforhold større end arbejdsløshedsprocenten alene indikerer.

9. Kønsfordeling

Kønsfordelingen af respondenterne er følgende:

	MtK	KtM
Antal	34	5
Fordeling	87,2 %	12,8 %

Fordelingen synes således ikke repræsentativ for landets generelle fordeling af transpersoner. Kilde herfor er bl.a. Sexologisk Klinik, der anfører en fordeling på 60/40 for MtK/KtM.

10. Kønsidentitetsforstyrrelse

Graden af kønsidentitetsforstyrrelse er ligeledes belyst i spørgeskemaundersøgelsen. Det har givet følgende resultat:

	MtK	KtM	Samlet
Gns. kønsidentitetsforstyrrelse	5,5	8,5	5,9
Gennemsnitlig afvigelse	1,8	0,4	1,9
Antal besvarelser	30	5	35

- Skala:
- 0 Ingen kønsidentitetsforstyrrelse
 - 1 Primært seksuelt betonet og ofte i forbindelse med onani
 - 2 Større trang til at iføre sig det ønskede køns klædedragt. Udfordrende
 - 3 Ønsker så vidt muligt at ligne det ønskede køn. Kun lidt seksuelt
 - 4 Har følelse af velvære ved at være omklædt. Begynder at være udendørs
 - 5 Man forsøger at ligne det ønskede køn fuldt ud. Tilpasses køn og alder
 - 6 Føler sig meget som det ønskede køn. Færdes ofte offentligt
 - 7 Personen lever delvis som det ønskede køn. Enkelte ønsker hormoner
 - 8 Føler sig i et og alt som det ønskede køn. Tiltrukket af det ønskede køn
 - 9 Føler sig i et og alt som det ønskede køn. Tiltrukket af det biologiske køn

navn og telefon nummer til telefon listen og ikke gav den videre til andre som ikke står der. Denne FtM gruppe findes stadigvæk i dag. Vi var ganske få i starten efter Tiresias løb ud i sandet, men i dag er vi en noget større flok.

Jeg kan mærke, at igennem årene har der været meget mere oplysning omkring emnet køns skifte, det har været med til at bevirket, at dem der ansøger om køns skifte er yngre i dag.

Men nu er tiden inde, til at der gøres noget mere for TS'ers forhold i det behandlende system.

For at dem der går i det behandlende system kan få lov til at gå der i fred; burde os som kender systemet, har fulgt det igennem mange år og er færdige idet. Vi burde slå os sammen og forsøge at tage det op igen, hvor Tiresias slap med at stille spørgsmål, være kritisk, men først og fremmest skaffe penge til TS'ers arbejde i Danmark uanset hvilken forening, de er til knyttet til.

Som jeg har nævnt i starten er vi en lille gruppe i et lille land. Derfor ville det nok undre mange, hvorfor nu igen en anden forening for TS, hvorfor ikke støtte den nye etablerede DTS (Danske Transseksuelle) forening.

Vi har forskellige krav, og resurser.

Jeg synes ikke at DTS skal risikere de samme som vi oplevede i Tiresias dengang. DTS skal være der, for det er vigtig med et sted, hvor folk kan få informationer omkring TS. Et sted, hvor TS'er på i systemet kan henvende sig.

Udover DTS så burde Tiresias genopstå, for det er et navn som ikke er glemt endnu. Men Tiresias vil efter min egen personlige mening, kun være for dem der har været i igennem systemet, som vil gøre et stykke aktivt arbejde enten bagved i anonymitet for dem der ikke har noget at tabe eller miste, som kan og vil være et tale rør for TS'er.

Igennem mange år har jeg indhentet mange informationer. Disse informationer skulle også gerne være til rådighed for andre TS foreninger, TS'er m.m. Men også omvendt. Der burde være et sted hvor informationerne kan vær til rådighed for dem der vil vide mere og hvor man kan sende informationer til. En form for oplysnings bank, med ind og ud gående informationer. Jeg har en idé om at her kunne Tiresias komme ind i billedet, som en selvstændig forening. Dette kræver nogle aktive personer både bag ved dem der vil/kan stå frem og selvfølge lig dem der vil og kan gøre det.

Erwin Maria Jöhnk

- 1.) Kilde: www.tv-girls.dk/tina - eksamensopgave af Joan Jørgensen
- 2.) Kilde: www.transvestit.dk
- 3.) Kilde: www.tv-girls.dk/tina
- 4.) Kilde: www.trans-danmark.dk
- 5.) Kilde www.pft.dk:
- 6.) Kilde: www.al-ma.dk
- 7.) Kilde: www.p-a-d.dk

Som det ses er der en markant forskel på MtK og KtM besvarelsene. Der er godt nok en markant forskel på antallet af besvarelser – 30 ctr. blot 5, men KtM'erne er alle transseksuelle med næsten intet udsving.

Derimod varierer MtK'ernes kønsidentitetsforstyrrelse væsentligt mere. Gennemsnittet er 5,5, hvilket er en transvestit, der i stor udstrækning føler det rigtigt og behageligt at færdes som det modsatte køn. Den gennemsnitlige afvigelse er dog med 1,8 også væsentligt større, hvilket betyder, at MtK'ernes kønsidentitetsforstyrrelse svinger betydeligt mere. Lige fra personer med en lav kønsidentitetsforstyrrelse til fuldt transseksuelle.

Som forening kan vi glæde os over tallene for MtK'erne. Vi er landsforeningen for transvestitter og transseksuelle og vi kan her se, at de, der har deltaget i undersøgelsen, både er transvestitter og transseksuelle.

For KtM'erne er situationen som nævnt ganske anderledes. Efter undertegnede opfattelse må forklaringen på tallene findes i, at KtM'er med en lavere kønsidentitetsforstyrrelse ikke selv har erkendt deres situation. De går blot maskulint klædt og lægger ikke mere i det. Derfor har vi heller ikke ret mange KtM'er i vores forening. Når personer ikke selv har erkendt deres situation melder de sig ikke ind i en landsforening. For KtM'ernes vedkommende repræsenterer vi derfor alene transseksuelle.

11. Chikane

Hernæst er det undersøgt, om respondenterne på noget tidspunkt har følt sig chikaneret.

	Ja - I forbindelse med at gå på gaden	Ja - Fra min familie	Ja - Fra mine venner og bekendte	Ja - Fra myndighedernes side	Ja - På min arbejdsplads	Ja i alt	Nej
Antal	9	2	2	1	2	16	16
Andel	28,1 %	6,3 %	6,3 %	3,1 %	6,3 %	50,0 %	50,0 %

Nu ved vi ikke noget om, hvor udtalt chikanen har været, men det er altså ca. hver anden af respondenterne, der har været udsat for chikane.

12. Syn på Trans-Danmark

29 ud af i alt 39 svarende til 74 % vil gerne hjælpe Trans-Danmark med forskellige ting. Blandt de sidste ved 7 ikke, 1 ønsker ikke at svare medens 2 har nægtet at hjælpe.

Der knyttes flere bemærkninger hertil.

En mener, at KtM'er er totalt usynlige i foreningen og at vi derfor skal ændre dette.

En anden foreslår, at alle transrelaterede foreninger bør slå sig sammen.

En tredje mener, at transvestitter skal prioriteres højere.

En fjerde efterlyser en markant person, der kan fortælle befolkningen, hvad det vil sige at være en transperson.

En femte mener, at vi som forening skal oprette en liste over læger med kendskab til vores problemstillinger og som kan udføre forskellige indgreb på os. Samme mener, at vi skal anbefale en mere udbredt brug af kønshormoner.

En sjette mener, at vi skal oprette et værested mere i Århus.

En syvende mener, at vi især skal arbejde for yderligere forbedringer af Navneloven.

Om at være en mand der lever som en kvinde. Af Jytte Witt

17. december 2004 døde min kone af første og eneste ægteskab, som varede 43 år. Hvad jeg har tilbage af familie er en storesøster, 3 voksne børn og 4 børnebørn. Min kone døde af rygerlunger (KOL) til trods for at hun ikke havde røget de sidste 25 år. Med udgangen af 2002 var hun kommet i konstant iltbehandling og jeg, der var kommunal tjenestemand, havde søgt min pension for at vi kunne være sammen hjemme. Konstant iltbehandling holder man til mellem 2 og 4 år. Da jeg havde passet hende og huset i knapt 3 år kunne kroppen ikke klare mere og hun lå død en morgen.

Nu skulle jeg til at forholde mig til resten af mit liv. Fra min allertidligste barndom (født 1938) havde jeg haft et alter ego, der hed Jytte. Navnet var min storesøsters opfindelse – opkaldt efter en yndlingsdukke – og mine tidligste erindringer handler om varme oplevelser, når vi legede at jeg var en pige.

Det var jeg jo imidlertid ikke og jeg forstod snart, at jeg var på gyngende grund og tilpassede mig til en virkelighed hvor jeg var en "rask" dreng og ikke en "sød" pige. Men Jytte var der alligevel altid et eller andet sted og enhver lejlighed til at genskabe figuren blev udnyttet gennem min opvækst i ensomhed og gruelse. Som barn fornemmer man jo tabuer på en stemning, og da jeg aldrig har haft fornemmelse af, at jeg inderst inde var en pige, men blot altid har haft lyst til at spille den rolle, lå det ikke lige for mig at insistere – i stedet respekterede jeg forbudet og holdt det for mig selv.

Da jeg blev voksen måtte jeg imidlertid se i øjnene, at min fantasifigur var en væsentlig del af mig, der ikke kunne forsvinde eller fortrænges. Jeg var nødt til at fortælle det til min kone, der tog det pænt og fandt sig i, at jeg undertiden var Jytte. Hun accepterede også at vores børn voksede op med en far, der undertiden var en kvinde, men insisterede på at det blev holdt hemmeligt for alle andre end den nærmeste familie og nogle få gode venner. Det er vist et helt klassisk mønster.

Gennem det daværende FPE kom jeg i 60'erne i sporadisk kontakt med trans-miljøet, men der var jo mange andre ting der optog mig, som far og ægtemand, som ivrigt hestemenneske, som etnolog og som institutionsleder indenfor kultursektoren. Alligevel blev der undertiden lejlighed til at færdes som Jytte andre steder i landet og blandt andre mennesker. Og det viste sig at jeg var i stand til at spille rollen godt nok til at jeg kun meget sjældent blev gennemskuet og aldrig med uheldige konsekvenser.

Da jeg det sidste år, hvor jeg passede min kone, gav Jytte mere frit løb, var det heller ikke noget der voldte problemer. En stor del af tiden var det faktisk som Jytte, jeg løste opgaverne. Derfor var det naturligt for mig, da jeg ved årsskiftet 2004-05 skulle tage stilling til mit liv, at beslutte mig til at Jytte skulle være en væsentlig bestanddel og at hemmelighedskræmmeriet skulle ophøre. Det skulle vise sig at være en stor lettelse.

De første jeg fortalte om Jytte, var min naboer i området hvor jeg bor. Det er langt ude på landet i Himmerland. Systematisk inviterede jeg folk hjem til middag og fortalte kort i telefonen hvad de kunne forvente, og de kom, og de så og Jytte blev accepteret uden videre. Kvinderne viste sig at være de mest nysgerrige og åbne, mændene måske lidt mere forundrede og forbeholdne. Det er vel et fænomen der er temmelig let at forstå, hvis man bruger et billede fra foreningslivet, hvor enhver indmeldelse bliver taget imod med glæde, enhver udmeldelse med en vis bekymring. Og det jeg gjorde var jo at melde mig ind hos kvinderne og ud hos mændene, der måtte tænke: hvad er der egentlig i vejen med at være en mand.

En ottende mener, at vi skal gøre mere for den kulturelle dimension.

En niende foreslår, at vi skal deltage i planlægningen af den internationale KtM konference i København.

En tiende foreslår et debatforum på vores hjemmeside.

13. Afslutning

Undersøgelsen har givet en række nyttige oplysninger. Nogle er som forventet, medens andre er mere overraskende.

Undersøgelsens problem er imidlertid de få besvarelser. Selv om der nu er indsamlet besvarelser i 2 omgange, er antallet blot 39.

Som det ses, er de yderligere 9 besvarelser kun ændret på beskedne detaljer. Derfor underbygger det, at vores gruppe er rimeligt homogen, hvilket igen bestyrker vores mulighed for at anvende resultaterne i forskellige argumentationer overfor offentlige myndigheder m.v.

Ud over dette notat vil der som nævnt i indledningen blive udfærdiget en officiel mere "folkelig" udgave, som bl.a. kan slås op på vores hjemmeside.

Vejle den 1. november 2008

Pia Nielsen

Efter naboerne kom turen til de gamle venner og kolleger, og også her var der selvfølgelig forundring – jeg har altid kunnet min mandsrolle på fingrene – men der var også en umiddelbar accept.

Nu tog jeg tid til at besøge min søster, der bor i USA, for at få lidt mere træning i at færdes som Jytte. Forinden havde jeg naturligvis suppleret min garderobe og øvrige udstyr, bl.a. nye briller, nyt hår, sko og støvler og en ny håndtaske, og havde herigennem søgt at skabe en så autentisk type som muligt, under hensyn til min alder og min bygning. Alle mine indkøb foretog jeg som Jytte, og havde da den tilfredsstillende at hverken optikeren eller damerne i de forretninger, hvor jeg handlede, anede uråd. Først da brilledamen skulle have navn og adresse efter 3 kvarters målinger og prøvning af snesevis af brillestel, gik det op for hende, at hun stod overfor en trans. Noget lignende fandt sted i en dametøjsbutik hvor jeg prøvede tøj i næsten en time, før jeg følte, at jeg var nødt til at give mig tilkende for at forklare, at jeg ikke kunne bruge noget uden ærmer. Idet jeg spændte min biceps udbrød ekspedienten: Guud, det havde jeg slet ikke opdaget. Turen til USA gik i øvrigt fantastisk godt. Jeg rejste derover som mand, men var Jytte imens jeg var der, bortset fra en lille smuttur til St. Kitts i Caribien. Efter 3 uger gik turen tilbage.

Alle de praktiske færdigheder der hører med til kvinderollen har jeg stort set altid haft. Jeg kan sy i hånden og på maskine, vaske tøj, stryge, lave mad og gøre rent. Jeg kan ikke strikke, men overvejer at lære det. Jeg ville også gerne lære at danse som dame, men der er nok ikke rigtig nogen der tør byde mig op. Oveni har jeg mange mandlige færdigheder, som snedker, tømrer, smed, mekaniker og selvbygger.

Nu havde jeg forestillet mig at formiddagene skulle jeg være den sædvanlige handy-man, resten af dagen skulle være Jyttes. Det viste sig imidlertid hurtigt, at jeg havde det bedst, hvis mine omgivelser ikke så mere til min mandlige figur. Min fornemmelse var, at det ville skabe unødvendig usikkerhed og forvirring – og så havde jeg selvfølgelig lyst til at være Jytte på fuld tid. Så meget hurtigt forsvandt Torben til fordel for Jytte, der til gengæld er blevet en værdsat handy-woman i hjemegnen. Som Jytte har jeg monteret 2 køkkener for naboer og venner og et for mig selv og er i gang med at klargøre nye vinduer til det meste af mit hus.

Mine mange kontakter skaffede mig fra begyndelsen mange ny venner og bekendte, og snart blev jeg inviteret med til alle mulige sociale sammenkomster, både lokalt og på min gamle arbejdsplads.

I den lokale Superbrugs var der en dag en medarbejder, der tydeligvis havde opdaget, at der vist var tale om en mand i dametøj. Hun var på indkøb med sin mand den dag og gik hen til ham og hviskede om sin opdagelse. Jeg gik bagefter og sagde: det er rigtigt nok, det er noget jeg altid har haft lyst til at prøve, men kan du også se hvem det er? Det kunne hun ikke. Hun blev noget rystet og flov og værre blev det, da jeg sagde mit navn, for vi kendte godt hinanden, eftersom jeg i årevis havde været en næsten daglig kunde i butikken. Da jeg kom hjem skrev jeg en lille oplysende beretning om mig selv til opslag i personalespisestuen i Brugsen. Det havde den virkning, at de ansatte fra næste dag begyndte at hilse på mig, som de tidligere havde gjort.

I 2004 havde jeg en tid været med i det lokale sangkor, men havde efter mit skifte holdt mig væk. Der kom imidlertid flere henvendelser gennem mit nydannede netværk, om ikke jeg kunne tænke mig at være med igen. Den måtte jeg tænke lidt over, men besluttede mig en øveaften til at gå hen på den lokale efterskole, hvor koret holder sine prøver. I gangen mødte jeg en af de ældre sopraner, der spurgte mig, om det nu var en ny alt eller sopran der kom. Hun blev temmelig forbavset, da jeg

Seksuel orientering dækker ikke transseksuelle. Transseksuelle har en anden kønsidentitet

Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v.¹

I § 1 er det nævnt, at der ved ligebehandling af mænd og kvinder forstås, at der ikke må finde forskelsbehandling sted på grund af køn. Det gælder både direkte forskelsbehandling og indirekte forskelsbehandling, navnlig under henvisning til graviditet eller til ægteskabelig eller familiemæssig stilling.

Loven sikrer derved ligestilling mellem mænd og kvinder omkring arbejdsretlige forhold, ligesom den indeholder bestemmelser om, at der ikke må forskelsbehandles på grund af køn eller udøves chikane – sexchikane.

I § 1 bør den første del ændres til:

Ved ligebehandling forstås i denne lov, at der ikke må finde forskelsbehandling sted på grund af en persons køn, dennes egenopfattelse af sit køn eller det køn, som pågældende fremtræder som.

Det er ordet "køn" som ønskes udvidet til den ovenfor nævnte beskrivelse, idet egenopfattelsen er central. Ligeberettigelsen i loven kommer derved også til at sikre, at den gælder for personer, der lever som det modsatte køn.

Lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet² er en anden væsentlig lov, der skulle sikre, at der ikke sker forskelsbehandling. Dette sker dette imidlertid i udtalt grad. Også her bør begrebet seksuel orientering udbygges.

1) *Bekendtgørelse af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. – LBK nr 734 af 28/06/2006*

2) *Forskelsbehandling på arbejdsmarkedet – Lov nr. 31 af 12. januar 2005.*

¹ *Bekendtgørelse af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. – LBK nr 734 af 28/06/2006*

² *Forskelsbehandling på arbejdsmarkedet – Lov nr. 31 af 12. januar 2005.*